

Utbildningsdepartementet

Yttrande över betänkandet "För flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering – modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål" (SOU 2019:18)

Svedala kommun kan lämna följande yttrande över rubricerat betänkande.

Svedala kommun stödjer förstärkning och utveckling av all undervisning och handledning i språk. Svedala kommuner bedömer däremot stora delar av betänkandet som ekonomiskt kostsamt och organisatoriskt svårt att genomföra. Tillgång och rekrytering av kompetens och legitimerade lärare medför på förhand givna kvalitetsbrister i förslaget.

Sammanfattning av remissvar

- Svedala kommun instämmer i förslaget att nationell timplan för modersmålsundervisning införs.
- Svedala kommun instämmer i att modersmålsundervisning ska ske under hela grundskoletiden, det vill säga inte begränsas till sju år.
- Svedala kommun motsätter sig förslaget att antalet elever framöver inte ska begränsas till minst fem (5) för att undervisning ska kunna anordnas.
- Svedala kommun instämmer i förslaget att det införs reglerad rätt till undervisning i ämnet modersmål för de elever som kommer utan vårdnadshavare, ensamkommande.
- Svedala kommun instämmer i att förslaget att elever ska kunna få undervisning i ämnet modersmål i mer än ett språk.
- Svedala kommun instämmer i att ämnet modersmål även framöver bör vara ett frivilligt ämne.
- Svedala kommun instämmer i förslaget om att utveckla underlag för bedömning av grundläggande kunskaper i språket är bra för likvärdigheten.
- Svedala kommun instämmer i att teckenspråk ska likställas med minoritetsspråk.
- Svedala kommun instämmer i att det ska finnas en förstärkt rätt till studiehandledning på modersmål för nyanlända elever.
- Svedala kommun instämmer i att det behövs ett uppdrag om samordning och vidareutveckling av studiehandledning på modersmålet till Skolverket.
- Svedala kommun instämmer i förslaget att det inte ska anordnas särskilda utbildningar för studiehandledare.

- Svedala kommun motsätter sig förslaget att regelverket för fjärrundervisning ska finnas kvar.
- Svedala kommun instämmer i utredningens rekommendationer om att stärka och utveckla lärarförsörjningen i ämnet modersmål.

Utredningens huvudsakliga förslag med Svedala kommuns kommentarer

- Ämnet modersmål ska regleras i timplanerna

Svedala kommuns kommentar:

Eftersom det inte längre är möjligt att anordna modersmålsundervisning inom elevens val blir det idag i praktiken alltid undervisning efter skoltid, vilket inte är optimalt. Det blir inte heller likvärdigt att olika kommuner erbjuder olika mycket undervisning. En nationellt fastställd timplan om 60 minuter/vecka är viktigt eftersom detta också ligger till grund för möjligheten att nå kunskapskraven i ämnet.

Även om modersmål inte kommer att förläggas inom skoltiden bör en nationell timplan beslutas.

För en liten kommun som Svedala kan det dock innebära en betydande kostnadsökning, då vi idag likt många andra kommuner, erbjuder 40 minuter/vecka. Kostnaden kommer att öka med 50%.

- Huvudmannens skyldighet att anordna undervisning i ämnet modersmål ska inte vara begränsat till sju läsår

Svedala kommuns kommentar:

Denna begränsning bör upphöra eftersom timplan och kunskapskrav är utformade med tanke på en nioårig skolgång. Tanken om sju år bygger på gammal kunskap och är inte i fas med dagens fokus på måluppfyllelse. Förslaget innebär inga kostnader eftersom detta i praktiken inte längre tillämpas.

- Antal deltagande elever ska inte begränsa huvudmannens skyldighet att anordna undervisning i ämnet modersmål

Svedala kommuns kommentar:

Modersmålsämnet är lika viktigt för individen oavsett hur många elever som önskar undervisning i en kommun, förslaget är därför bra utifrån likvärdighet. Det kan dock bli svårigheter att rekrytera och behålla duktiga lärare över tid på tjänster med låg tjänstgöringsgrad/sysselsättningsgrad. Kostnaden för kommunerna kommer att öka eftersom fler lärare måste anställas. Kostnaden blir för en liten kommun större än den utredningen räknat fram eftersom fler språk och lärare tillkommer, inte bara större undervisningsgrupper.

- Reglerad rätt till undervisning i ämnet modersmål för de elever som kommer utan vårdnadshavare

Svedala kommuns kommentar:

Modersmålsundervisningen stärker elevernas lärande även i andra ämnen. Det är därför viktigt att eleverna kan fortsätta sin kunskapsutveckling på sitt modersmål även om vårdnadshavarna inte finns i samma land. Ett gott modersmål kan vara en tillgång för att vidareutbilda sig och så småningom försörja sig. Antalet ensamkommande barn är idag mycket litet och kostnaden är marginell.

- Elever ska kunna få undervisning i ämnet modersmål i mer än ett språk

Med tanke på det ökade antalet familjer som idag pratar flera olika språk i hemmet blir det svårt att välja ett av språken. Konsekvenserna för kommunen blir att fler språk måste erbjudas, det vill säga ökade kostnader speciellt om det införs rätt till undervisning redan för en elev. För eleven blir det dock en utökad timplan. Det rör sig om ett fåtal elever men kan bli svårt att genomföra med tanke på tillgång till lärare, schema, skolskjutstider med mera.

- Ämnet modersmål är ett frivilligt ämne

Svedala kommuns kommentar:

Ämnet ska även fortsättningsvis vara frivilligt, men det finns krav på deltagande och närvaro när eleven är anmäld till undervisningen.

- Förslag om att utveckla underlag för bedömning av grundläggande kunskaper i språket

Svedala kommuns kommentar:

Nationella bedömningsunderlag är efterlängtade och kommer att öka rättssäkerheten.

- Bedömning om modersmålsundervisning i teckenspråk

Svedala kommuns kommentar:

Teckenspråk föreslås behandlas likvärdigt med nationella minoritetsspråk för de elever som går integrerade. Detta kan möjliggöra för fler elever att gå kvar i sin hemkommun.

Bristen på lärare i teckenspråk kan dock göra det svårt att förverkliga förslaget.

- Förstärkt rätt till studiehandledning på modersmål för nyanlända elever.

Svedala kommuns kommentar:

Den förstärkta rätten till studiehandledning på modersmålet som idag gäller för årskurs 7-9 föreslås även gälla för årskurs 1-6. Detta tillämpas redan idag i många kommuner som en del av tidiga insatser och anpassningar.

- Uppdrag om samordning och vidareutveckling av studiehandledning på modersmålet

Svedala kommuns kommentar:

Studiehandledning är en effektiv stödinsats om den används rätt. Ett utökat stöd från Skolverket är viktigt och behövs.

- Särskilt om studiehandledare

Svedala kommuns kommentar:

I en liten kommun är det oftast modersmåsläraren som också är studiehandledare. En särskild utbildning för studiehandledare är inte nödvändig.

- Bedömning om fjärrundervisning

Svedala kommuns kommentar:

Regelverket kring fjärrundervisning behöver utvecklas för att passa små kommuner med många elever som åker skolskjuts. Det blir annars en dyr lösning. Det bör kunna tillåtas att undervisningen med eleven även kan anordnas i hemmet och utan handledare för äldre elever. Att köpa fjärrundervisning och samtidigt ha en handledare på plats på skolan samt extra skolskjuts blir kostsamt.

- Utredningens rekommendationer om att stärka och utveckla lärarförsörjningen i ämnet modersmål.

Svedala kommuns kommentar:

Enligt tidigare utredningar finns förslaget att det ska vara möjligt att läsa ämnet modersmål inom ramen för grundskollärodbildningen alternativt komplettera befintlig lärarutbildning med ämnet. Detta hade höjt statusen på ämnet men även gjort det enklare att kombinera och få attraktivare tjänster i små kommuner.

FÖR UTBILDNINGSNÄMNDEN I SVEDALA KOMMUN

Hans Järvestam
ordförande

Fredrik Aksell
utbildningschef